

PÕHIKOOI RIIKLIKU LIHTSUSTATUD ÕPPEKAVA ALUSEL LIHTSUSTATUD ÕPE

AINEVALDKOND „MUUSIKA“

1. ÕPETUSE EESMÄRGID

Muusikaõpetusel on oluline roll kerge intellektipuudega õpilaste tundemaailma täiustamisel, tasakaalustatud isiksuse arendamisel ja muusikahuvi äratamisel, muusikakogemuse rikastamisel ning muusikalise maitse kujundamisel. Muusikaõpetuse abil korrigeeritakse puudujääke rütmitajus ja koordineerimisel, antakse õpilastele esmast esinemiskogemust ning toetatakse sotsialiseerumist. Musitseerimisel lähtutakse eakohasusest, õpilaste arengupotentsiaalidest ja muusikalisest võimekusest. Muusikaõpetuse oluliseks ülesandeks on rahvuslike kultuuritraditsioonide tundmaõppimine ja edasikandmine. Muusikaõpetust lihtsustatud õppekava alusel õppides väärtustatakse valdavalt ühistegevuses toimunud praktilise musitseerimise kogemust. Põhitegevused on mäng lihtsamatel pillidel, muusika kuulamine, laulmine, liikumine (kõndimine, jooksmine, hüppamine) jm rütmiline tegevus muusika saatel (sh laulu- ja ringmängud, tantsu elemendid). Oluliseks peetakse muusikaõpetuse emotsionaalsust. Häälekujunduslikus töös on tähelepanu keskmes pingevara loomuliku häälega laulmine, õige kehahoiu, hingamise ja diktsiooni kujundamine. Muusikaõpetuses kasutatakse tunnetustegevust suunavaid vahendeid: meloodia liikumise kujutamine joontega tahvlil, käeliigutustega õhus vms. Muusikaõpetus on tihedalt seotud teiste ainetega (eesti keel, matemaatika, kehaline kasvatus, rütmika, ajalugu, kunstõpetus).Laulude valikul arvestatakse õpilaste kõnemõistmise taset, tutvutakse vaid olulisemate muusikaterminitega. Laulud valitakse sisu ja meloodia jõukohasust, sh laste mälu piiratust arvestades. Kõne mõistmise puudujääkide tõttu on vajalik laulude sisuline analüüs ja tugisõnade kasutamine laulusõnade päheõppimisel. Muusika kuulamine seotakse mitmesuguste ülesannetega, järgneb vestlus kuuldust ja hinnang sellele.

Muusikaõpetuse kaudu taotletakse, et õpilane:

- 1) tunneb rõõmu muusika kuulamisest ja musitseerimisest;
- 2) tunneb huvi muusika vastu, kuulab erinevat muusikat;
- 3) julgeb muusika saatel liikuda ja kaaslastele esineda;
- 4) kirjeldab kuulatud muusikat, väljendab muusikaalastes vestlustes oma eelistusi ja arvamusi, kasutades õpitud sõnavara;
- 5) väärtustab muusikat ja muusikategevust inimese, kultuuri ja igapäevaelu rikastajana.

2. ÕPPETEGEVUSE KIRJELDUS ARENGUPERIOODIDE KAUPA

ÕPPETEGEVUS 1.-2.KLASSIS

1.–2. klassi muusikaõpetuses on olulisel kohal vaba emotsionaalne eneseväljendus, rõõm muusikast. Seda arendatakse eri viisil musitseerides – lauldes, pilli mängides, muusika saatel liikudes. Ühiselt tegutsedes kujundatakse eri sotsiaalseid oskusi: üksteise kuulamine, lihsatele küsimustele vastamine, koos musitseerimine jms. Sellel kooliastmel on muusikaõpetuses oluline roll laulumängudel. Muusikatunnis õpitud laulumänge ja liisusalme soovitatakse kasutada ka teistes ainetundides ning klassi- ja koolipidudel. Muusikatundides pööratakse tähelepanu helide, müra ja kõne eristamisele. Praktilise tegevuse käigus tekitatakse ise mitmesuguseid helisid vahendite ja/või oma häälega. Õpetaja suunamisel kuulatakse eri rütmis ja tempos muusikapalu; tutvutakse kiire ja aeglase, rõõmsa ja kurva muusikaga. Helivältsi väljendatakse koostevuses õpetajaga konkreetsete ja mõistetavate rütmisõnadega, meloodia kõrguse muutusi tähistatakse käeliigutustega. Muusikaõpetuse kaudu koordineeritakse liigutusi, arendatakse rütmitunnet, silma ja käe koostööd

ÕPPETEGEVUS 3.–5. KLASSIS

3.–5. klassi muusikaõpetuses on olulisel kohal laulmine ning muusika rütmis liikumine (liigutused kehaga, käega, liikumine ruumis). Eesmärgiks on hoida ning suurendada huvi ja soovi muusikalistes tegevustes osaleda. Ühise musitseerimise kaudu arendatakse õpilaste rütmitunnet, silma ja käe koostööd, liigutuste koordineerimist; kujundatakse muusikalise eneseväljendamise julgust ja oskusi, suhtlemis- ja koostööoskusi. Laulude valikul arvestatakse õpilaste kõne mõistmise taset ning võimalikke hääldeprobleeme. Laulmisel rõhutatakse täpsust ja selget diktsiooni, välditakse ülikiiret artikuleerimist vajavaid laule. Õpilased omandavad mõne pilli esimesed mänguvõtted.

ÕPPETEGEVUS 6.–7. KLASSIS

6.–7. klassi õppetegevuses tuginetakse omandatud teadmistele ja oskustele. Esmane on positiivsete emotsioonide saamine muusika tegemisest või kuulamisest. Arendatakse õpilaste

rütmi- ja meloodiataju, muusikalist maitset, silmaringi, esinemisjulgest, suhtlemis- ja koostööoskusi. Õpetaja suunamisel kuulatakse tundides ühiselt erineva raskuse ja keerukusega muusikat. Pööratakse tähelepanu ka rahvusmuusikale, kujundatakse hoiakut seda hoida. Arendatakse oskust väärtustada enda ja teiste loomingut, samuti kultuurisündmusi (sh virtuaalseid) ja nendel osalemist. Kujundatakse oskust väljendada oma arvamusi ja eelistusi ning sallivat suhtumist erinevustesse.

ÕPPETEGEVUS 8.–9. KLASSIS

8.–9. klassis arendatakse jätkuvalt õpilaste individuaalseid muusikalisi võimeid ja huvisid, võimaldatakse erinevaid esinemiskogemusi (laulmine ja pillimäng; esinemine solistina, ansambelis, kooris). Õpilastele tutvustatakse eri ajastute muusikat, tuntumaid heliloojaid ning dirigente Eestis. Õpitakse tundma muusika eri žanre, kirjeldama kuulatud muusikat ning väljendama oma arvamusi ja eelistusi. Arendatakse oskust väärtustada enda ja teiste loomingut, Eesti muusikapärandit ja kaasaegset muusikat. Olulisel kohal õppetegevuses on kontserdi-, teatri- ja muuseumikülastused (sh virtuaalsed)

LÕIMING TEISTE ÕPPEAINETEGA

Eesti keel - suhtlus-, lugemis- ja tekstiloomeoskuse arendamine, väljendusoskuse edendamine nii kõnes kui ka kirjas; korrektse eesti keele järjepidev kasutamine. Töö tekstiga - usaldusvääruse ja asjakohasuse hindamine, tekstist teabe leidmine; sõnavara rikastamine, kirjeldava ja analüütilise sõnavara ja sõnastuse kasutamine muusika- ja kontserdiarvustustes. Laulusõnades ettetulevate võõr- või arhailiste sõnade "tõlkimine".

Kirjandus - kirjanduslikud tekstid silmaringi ja kultuurikogemuse rikastajana, muusika inspiratsioonina. Teose, autori ja loomingu määratlus, autoriõigus. Sõnakunsti poeetika ja kujundikeele olemuse uurimine, luuletekstid laulusõnadena - looja/luuletaja mõttemaailm, teksti sisuline analüüs, seos muusika väljendusvahenditega (tempo, rütm, meloodiajoonis, harmoonia, tekstuur). Rahvaluule olemus ja liigid, sõna ja meloodia rütmi ühendamine. Kirjanduslikud tekstid muusikateatris (libretod).

Matemaatika - 8-silbiline struktuur regilaulus; noodikirjas taktinumbrate leidmine noodirea alguses (laulupeo noodid), õige taktinumbriga väljaarvutamine noodirea keskel; rütmivältuste nimetused murdarvudena ja nende kujunemislugu ($1/2$ -poolnoot, $1/4$ - veerandnoot, $1/8$ - kaheksandiknoot, $1/16$ - kuueteistkümnendiknoot); taktimõõt murdarvudena ($2/4$, $3/4$, $4/4$, $3/8$ jt); rõhulised ja rõhuta taktiosad taktis taktimõõdu alusel (tantsude meetrumi lugemisel - polka: 1-ja 2-ja....; valss: 1-2-3. 2-2-3, 3-2-3, 4-2-3); helivältused ja rütmide jaotus taktidesse taktimõõdu alusel (liitmine); info lugemine diagrammilt (teema "Muusikatööstus" - tulu jagunemine muusikapala tootjate vahel); helireas täis- ja pooltoonid (klaveri mustad ja valged klahvid); muusikapala esitamise kiiruse väljendamine numbriliselt (arv= lööki minutis) - metronoom; helistiku põhiastmed (I, IV, V) rooma numbritena väikekandle saateakordides; tunnustushüüe "Kolm, neli - hea bänd!".

Loodusõpetus - loodushääled, loodusega seotud laulud ja pillilood; hääled ja häälehoid, heli tekkimine ja heli omadused; hingamine ja hingamiselundkond. Eesti rahvamuusika piirkonnad (rahvamuusika esitajad, rahvalaulude murdetekstid). Rahvaste muusika (paiknemine maailmakaardil, erinevused ja sarnasused eri kultuuride vahel sõltuvalt asukohast ja geograafilisest painemisest).

Ajalugu - riikide ja rahvaste ajalugu, traditsioonid ja kultuurilugu. Maadeavastused, eri kultuuride vastastikune mõju (muusikastiilide teke ja segunemine, muusikainstrumentide päritolu, muusikateater eri kultuurides). Eesti riigi ja rahva kujunemine, rahvakultuur, pärimuskultuur, laulu- ja tantsupeod, eesti heliloojad ja kultuuritegelased.

Inimeseõpetus - kodanikuks olemine, teadlikkus oma õigustest ja kohustustest, käitumine (igapäevaelus, kontserdil ja avalikul esinemisel); "Mina ja meie" - koostöö ja üksteisega arvestamine (ühislaulud, laulumängud, ansambelmängud pillidega) - sotsiaalsed suhted ja suhtlemisoskuste areng. Kodu, kodumaa ja rahvakalendri teemad lauludes/pillilugudes, tähtpäevade tähistamine ja kombed. Keha tunnetamine ja koordineerimine muusikalistes liikumistes ja pillimängus; hääle tekitamine, häälehoid murdeas. Tervislik eluviis, vaimne heaolu - eneseanalüüs ja eneseteadlikkus (huvid ja võimed), võimalused hobideks ja huvitegevuseks. Ettevõtlikkus (ürituste korraldamine), erinevate ametitega tutvumine.

Liikumisõpetus - laulu- ja ringmängud, muusikaliste väljendusvahendite tunnetamine liikumise kaudu, liikumised muusika saatel; maailma rahvaste tantsud ja erinevad tantsustiilid. Kehahoid ja hingamine, koordineerimise arendamine muusikalise liikumise ja pillimängu kaudu; rütmimängud kehapillil.

Tööõpetus - loomingu- ja käelise tegevuse koostöö: pillide/tööriistade kasutamine (mängu- ja töövõtted nõuavad koordineerimist ja täpsust); materjalid (helitekitajad/müra, materjalide omadused, pillide valmistamine); loomingu- eneseväljendus sisus ja vormis, korrektne ja viimistletud esitus/esitlus. Eesti rahvakultuur ja teiste riikide kultuuripärand - rahvariided, esemed, mustrid, kultuuritavad; kultuuridevahelised seosed, erinevused, sarnasused.

Kunst - muusikaliste lavateoste (ooper, ballett, muusikal, operett) lavakujundustele tähelepanu pööramine, nende loomisega seotud ametinimetuste ja ametiülesannete selgitamine; kunst muusika ja muusika kunsti inspiratsiooniallikana, koostöö võimalused ja katsetused; loomemajandus - kunsti- ja muusikakorraldus, (sotsiaal)meedia, sisuloome, levitamine ja suunamudimine, reklaam, muusikavideo; interdistsiplinaarsus - eri kunstiliikide seotus ja läbipõimimine kaasaegses loomingu- ja esitluses, sündmuste korraldus jne; kunstiliikide areng ja läbipõimimine ajaloos.

3. ÕPITULEMUSED KOOLIASTMETE JA KLASSIDE KAUPA

Õpitulemused I kooliastmes

3. klassi lõpetaja:

1) on omandanud esimesed koostegemise oskused kõigis muusikalistes tegevustes;

- 2) tunneb rõõmu laulmisest ja pillimängust, muusikalisest liikumisest ja muusika kuulamisest;
- 3) on saanud esmase ühislaulmise kogemuse, kasutab saateks lihtsamaid lastepilli ja kehapilli;
- 4) omab muusika kuulamise kogemusi, suudab väljendada oma muusikalisi elamusi;
- 5) rakendab omandatud muusikalisi teadmisi ja oskusi muusikalistes tegevustes.

1.– 3. KLASS

ÜLDPÄDEVUSTE KUJUNDMINE AINEVALDKONNA ÕPPEAINES

Õppesisu	Üldpädevused							
1.– 3. KLASS	Kultuuri- ja väärtuspädevus	Sotsiaalne ja kodanikupädevus	Enesemääratluspädevus	Õpipädevus	Suhtluspädevus	Matemaatika-, loodusteaduste ja tehnoloogiaalane pädevus	Ettevõtlikkuspädevus	Digipädevus
Laulmine		+		+			+	+
Pillimäng	+	+	+	+		+	+	
Muusikaline liikumine		+		+				+
Muusikapalade kuulamine		+	+	+		+		
Muusikaalased teadmised		+	+	+	+	+	+	+

TAOTLETAVAD ÕPITULEMUSED I KOOLIASTMES

Õppesisu	Õpitulemused ja ainepädevused									
1. KLASS	laulab loomuliku hääletooni ja kehahoiuga;	teeb vahet kõrgel ja madalal helil;	teeb vahet kiirel ja aeglasel muusikal;	eristab erinevaid hääli ja müra muusikast;	tunneb rütmivorme TA, TI-TI;	mängib õpitud rütme nii keha- kui ka rütmipillidel kaasa;	liigub lihtsa muusika rütmis, oskab kasutada liisusalme;	tunneb ära Eesti hümmi, käitub hümmi laulmise ajal õigesti, püüab kaasa laulda;	oskab peast mõnda õpitud lastelaulu;	osaleb õpitud laulumängudes, hoiab rivi ja sõõri.
Laulmine	+	+	+		+	+	+	+	+	
Pillimäng		+	+		+				+	
Muusikaline liikumine	+		+			+	+			+

Muusikapalade kuulamine		+		+	+			+		
Musikaalsed teadmised										

Õppesisu	Õpitulemused ja ainepädevused									
2. KLASS	teeb vahet pikal ja lühikesel heilil ja reageerib nendele erinevalt; väljendab muusika sisu ja karakterit liikumise kaudu; tunneb rütmivorme TA, TI-TI, PAUS; mängib õpitud rütme tuttavate laulude saateks kaasa; mängib lihtsamaid kaasmänge keha- ja rütmipillidel; laulab lihtsamate regilaulude kooriosa kaasa; laulab peast 3–4 lastelaulu; mõtleb välja liigutusi tuttavates laulumängudes ja liisutustes; tunneb Eesti hümmi, käitub hümmi laulmise ajal õigesti, püüab kaasa laulda; osaleb õpitud laulumängudes.									
Laulmine	+			+	+	+	+		+	
Pillimäng	+		+		+					
Muusikaline liikumine		+	+	+		+		+		+
Muusikapalade kuulamine			+		+					+
Musikaalased teadmised										

Õppesisu	Õpitulemused ja ainepädevused									
3. KLASS	oskab peast 3–4 lastelaulu; laulab tuttavaid laule ilmekalt ja õige kehahoiuga; rakendab keha-, rütmi- ja plaatpille lihtsamates ostinaatodes ja/või kaasmängude tunneb rütmivorme TA, TI-TI, PAUS, TA-A; Viipab käega kaheosalist taktimõõtu Eristab kurvakõlalist meloodiat rõõmsakõlalisest kirjeldab kuulatud muusikapala iseloomu (kurb/rõõmus; aeglane/kiire); laulab Eesti hümmi vastavalt võimetele kaasa; eristab ja iseloomustab rahvakalendri tähtpäevadega seotud traditsioone, osaleb laulmisel osaleb õpitud laulumängudes.									
Laulmine	+	+		+	+	+	+		+	
Pillimäng	+		+	+	+					
Muusikaline liikumine			+	+						+
Muusikapalade kuulamine			+		+	+	+			
Musikaalased teadmised							+		+	

Õpitulemused II kooliastmes

6. klassi lõpetaja:

- 1) tunneb rõõmu nii individuaalsetest kui ka ühistest muusikalistest tegevustest ja väärtustab musitseerimist;
- 2) arendab oma muusikalisi võimeid ja osaleb aktiivselt muusikalistes tegevustes – laulmises, pillimängus, omaloomingus ja muusikalises liikumises;
- 3) osaleb aktiivselt muusikalises loomeprotsessis, katsetab oma ideid erinevates muusikalistes tegevustes;
- 4) suhtub lugupidavalt enda ja kaaslaste loominguusse, põhjendab ja analüüsib oma arvamusi ja valikuid;
- 5) mõistab enda seotust Eesti kultuuripärandiga ja väärtustab laulu- ja tantsupeo traditsiooni; 6) märkab ja teadvustab kultuurilist mitmekesisust ja suhtub lugupidavalt erinevatesse rahvuskultuuridesse;
- 7) leiab muusikaalast infot erinevatest teabeallikatest, käitub ohutult virtuaalmaailmas.

4.– 6. KLASS

ÜLDPÄDEVUSTE KUJUNDMINE AINEVALDKONNA ÕPPEAINES

Õppesisu	Üldpädevused							
	Kultuuri- ja väärtuspädevus	Sotsiaalne ja kodanikupädevus	Enesemääratluspädevus	Õpipädevus	Suhtluspädevus	Matemaatika-, loodusteaduste ja tehnoloogiaalane pädevus	Ettevõtlikkuspädevus	Digipädevus
4.-6. KLASS								
Laulmine	+	+			+		+	+
Pillimäng					+	+	+	
Muusikaline liikumine		+			+	+		+
Muusikapalade kuulamine		+		+				
Muusikaalased teadmised	+			+			+	+

Õppesisu					Õpitulemused ja ainepädevused
Laulmine	Pillimäng	Muusikaline liikumine	Muusikapalade kuulamine	Muusiookaalased teadmised	
					4.-6.kl
+			+	+	4.kl teab peast 3–4 lastelaulu, sealhulgas vastavalt võimetele Eesti hümnid; laulab tuttavaid laule võimalikult selge diktsiooni, kõlava tooni ja õige kehahoiuga; tunneb 3-osalist taktimõõtu ja rütmivältust TA-A-A; viipab käega 3-osalist taktimõõtu; mõistab terminite orkester ja orkestrijuh/ dirigent tähendust; eristab vokaalmuusikat instrumentaalmuusikast; on tutvunud mõne lihtsama muusikainstrumendi esmaste mänguvõtetega ja kasutab neid musitseerides.
+			+		
+	+	+	+		
	+		+		
			+	+	
+	+		+		
+					5.kl laulab peast 5–6 laulu, sealhulgas Eesti hümnid; laulab vaba ja kõlava tooni ning selge diktsiooniga; saab aru väljenditest <i>valjult, vaikselt, valjenedes, vaibudes</i> ; teeb vahet 2- ja 3-osalisel taktimõõdul; iseloomustab kuulatud muusikat abivahendite toel; on tutvunud eesti rahvapillide ja rahvamuusikaga; on omandanud mõne lihtsama muusikainstrumendi esmased mänguvõtted ja kasutab neid musitseerides
+					
+	+		+		
	+	+			
			+		
	+		+	+	
	+				
+				+	6. kl laulab peast 5–6 laulu, sealhulgas Eesti hümnid; laulab vaba ja kõlava tooni ning selge diktsiooniga; eristab kuulamise järgi marssi, valssi ja polkat; tunneb levinumaid rahvalaule, rahvalaulu liike; laulab regilaulu, teab regilaulu esitamise traditsioone; tunneb eesti olulisemaid rahvapille nii välimuse kui ka kõla järgi, teab nende nimetusi; teab mõningaid olulisemaid fakte eestlaste laulu- ja tantsupeost; on tutvunud erinevate kooriliikidega; eristab abivahenditele toetudes kõrget ja madalat mees- ja naishäält; teab, mis on häälemurre, tunneb häälehoiu põhimõtteid ja rakendab neid häälemurde perioodil. teab mis on häälemurre, tunneb häälehoiu põhimõtteid ja oskab neid rakendada häälenurde perioodil
+					
	+		+		
			+	+	
+				+	
	+		+		
			+	+	
			+	+	
			+		
+			+	+	
			+	+	

Õpitulemused III kooliastmes

9. klassi lõpetaja:

- 1) väärtustab muusikat ja muusikalisi tegevusi oma igapäevaelu rikastajana;
- 2) osaleb aktiivselt musitseerimise protsessis, rakendab omandatud muusikaalaseid teadmisi ja oskusi – muusikalist kirjaoskust;
- 3) on tutvunud muusika erinevate stiilidega ja arutleb täiskasvanu suunamisel kuulnud muusika üle;
- 4) katsetab muusikalises tegevuses erinevaid ideid, hindab isikupära ja väljendusrikkust;
- 5) tunnetab ja rakendab liikudes muusika karakterit ja väljendusvahendeid;
- 6) väärtustab kodukoha ja Eesti muusikapärandit ning nüüdismuusikat;
- 7) tegutseb eetilisel ja ohutult nii reaalsetes kui ka virtuaalsetes kultuurikeskkondades, suhtub kriitiliselt infotehnoloogia ja meedia loodud keskkonda.

7.– 9. KLASS

ÜLDPÄDEVUSTE KUJUNDMINE AINEVALDKONNA ÕPPEAINES

Õppesisu	Üldpädevused							
	kultuuri- ja väärtuspädevus	Sotsiaalne ja kodanikupädevus	enesemääratluspädevus	õpipädevus	suhtluspädevus	matemaatika-, loodusteaduste ja tehnoloogiaalane pädevus	ettevõtlikkuspädevus	digipädevus
Laulmine	+		+		+		+	+
Pillimäng	+				+	+		
Muusikaline liikumine		+	+		+	+	+	+
Muusikapalade kuulamine		+	+	+				+
Muusikaalased teadmised	+		+	+			+	+

Õppesisu					Õpitulemused ja ainepädevused	
Laulmine	Pillimäng	Muusikaline liikumine	Muusikapalade kuulamine	Muusiokaalased teadmised	7.-9.kl	
			+	+		
	+			+	7.kl	tunneb ja oskab võrrelda uuemalt ja vanemat rahvalaul
					7.kl	tunneb rahvapille, oskab neid nimetada

		+	+		tunneb rõhulist osa $\frac{3}{4}$, taktimõõdus, oskab seda seostada vastavate liigutustega
			+	+	oskab nimetada hääle- ja kooriliike
			+	+	eristab kõrget ja madalat mees- ja naisthäält, oskab neid nimetada
			+		teeb muusika kuulamisel vahet, oskab neid nimetada
+					8. kl laulab peast 5–6 laulu, sealhulgas Eesti hümn
+					laulab pingevabalt, õige hingamise ja selge diktsiooniga
		+	+		tunneb taktimõõte 2, 3, 4;
	+		+		suudab kaasa mängida lihtsamaid rütmstruktuure;
	+		+		oskab lahendada lihtsamaid rütmülesandeid;
	+	+		+	on tutvunud popmuusika ajalooga ja nüüdismuusikaga,
+			+		9.kl laulab peast 5–6 laulu, sealhulgas Eesti hümn;
+					laulab pingevabalt, õige hingamise ja selge diktsiooniga;
			+	+	tunneb järgmisi muusikažanre: ooper, operett, muusikal, ballett, sümfoonia
			+	+	on tutvunud üldtuntud näidetega klassikalisest muusikast;
			+	+	väärtustab eesti rahvamuusikat ja oskab nimetada eesti rahvapille;
					on mängujuhiks noorematele õpilastele mängudepäeval, suudab liikumismänge juhtida.